

จุดบั้งไฟเพื่อขอฝน

ฝนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ เพราะมนุษย์ต้องอาศัยน้ำในการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และอาบกิน ในภาคเหนือ และภาคอีสานมีความเชื่อเหมือนกันว่า ผู้ที่คอยดูแลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล คือ พญาแถน ทางอีสานเรื่องหนึ่งคือ พญาคันคาก ได้กล่าวถึงบทบาทหนึ่งในการดูแลฝนฟ้าของพญาแถน ตามเรื่องเล่าว่า เดิมมนุษย์บูชาแถนอย่างสมำเสมอ แถนจึงบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ต่อมาพญาคันคากได้เป็นผู้ครองเมืองมนุษย์ เป็นผู้มีทศพิธราชธรรมมนุษย์จึงบูชาพญาคันคาก และเลิกบูชาแถน แถนจึงไม่ให้ฝนแก่มนุษย์ จึงเกิดภาวะอดอยากแห้งแล้ง ฝนไม่ตก ราษฎรทำอะไรทำไม่ได้ จึงเกิดข้าวยากหมากแพง ทำให้เดือดร้อนไปทั่ว พญาคันคากจึงรวบรวมกองทัพ เพื่อไปรบกับแถนบนเมืองฟ้า กองทัพพญาคันคากประกอบด้วยงู กบ เขียด คางคก มด ต่อ แตน เป็นต้น พญาคันคากได้รับกับแถนจนกระทั่งแถนยอมแพ้ และบอกว่า ต่อไปนี้ถ้าต้องการฝนเมื่อใด ก็ให้จุดบั้งไฟขึ้นมาบอก จึงเป็นที่มาของประเพณีการจุดบั้งไฟ เพื่อขอฝนจนทุกวันนี้

ลูกกตัญญู

มีพี่น้องสองคน คนพี่มีภรรยาเป็นลูกสาวเศรษฐี คนน้องมีภรรยาเป็นลูกสาวคนจน อยู่มาวันหนึ่งพ่อเดินทางมาหาลูกคนโต ถามว่า ไ้ติดอยู่ไหน ลูกคนโตอายุภรรยา ที่มีพ่อจน จึงทำเป็นไม่รู้จำพ่อ พ่อจึงไปหาลูกคนเล็ก บอกว่า หิวข้าว ถึงแม่ลูกคนนี้นั้น มีข้าวเหลือเพียงเล็กน้อย แต่ก็นำมาให้พ่อกิน ต่อมาพ่อบอกว่า พ่อจะตายอยู่แล้ว ให้หาไปป่าช้า ถ้ามีสัตว์อะไรมาเกาะฝาโลง ก็ให้จับสัตว์นั้น ต่อมาเมื่อพ่อตาย ก็ปรากฏว่า มีนกเขาไปเกาะที่ฝาโลง แต่พ่อจะจับ มันก็บินมาเกาะไหล่ พอนกร้องที่หนึ่ง เงินก็ร่วงออกมา น้องก็เอนกไปเลี้ยงไว้จนร่ำรวย ส่วนพี่นั้นยากจนลง เห็นว่า น้องร่ำรวย จึงมาขอยืมเงินไปเลี้ยงบ้าง แต่พอนกร้อง จั่วบ้านก็พังลงมา และต่อมาหลังคาพังลงมา พี่โมโหจึงฆ่าตาย เมื่อน้องทราบข่าว ก็ตามไปเก็บกระดูก แล้วเอากระดูกมาทำหวี เมื่อหวีผม ผมก็ร่วงเป็นทอง พี่จึงมาขอยืมหวี แต่หวีแล้วผมร่วงหมด พี่ก็โมโหเอาหวีไปทิ้ง น้องไปขุดได้ ก็เอามาทำเป็นไม้เคาะฟัน พี่มาขอยืมอีก แต่เคาะไปเคาะมาฟันหลุดหมด นี่แหละคนที่ไม่สำนึกถึงบุญคุณพ่อแม่ บ้านก็ไม่มียู่ หัวก็ล้าน ฟันก็หัก

เต่ามีกระดองเป็นลวดลาย

เดิมทีเต่าและกระรอกเป็นเพื่อนกัน วันหนึ่งเมียของกระรอกปวดท้อง จะออกลูก กระรอกได้ไปขอให้เต่ามาช่วยดูแล เต่าขึ้นต้นไม้ไม่ได้ ต้องใช้ปากกัดหางกระรอกไว้ แล้วให้กระรอกปีนขึ้นไป เมื่อกระรอกปีนขึ้นต้นไม้เกือบจะถึงรัง เมียของกระรอกเห็นเต่าก็ร้องทัก เต่าได้ยิน ก็อ้าปากจะพูดตอบ จึงตกลงไปยังพื้นดิน ตัวแตกเป็นชิ้นๆ กลายเป็นสิ่งต่าง ๆ เช่น เนื้อส่วนหนึ่งก็ไปติดอยู่กับท้ายทอยของคนเรียกกันว่า ก้นเต่า หรือหางเต่า อีกส่วนหนึ่งตกลงไปในน้ำ กลายเป็น ผักตบเต่า พระอินทร์รู้สึกสงสารเต่า จึงช่วยหีบเต่า ตัวที่แตกแล้ว มาต่อกันใหม่ ตั้งแต่นั้นมากระดองเต่าจึงมีลวดลายดังเช่นทุกวันนี้

โสณน้อยเรือนงาม

โสณน้อยเรือนงามเป็นพระธิดาक्षัตริย์เมืองโรมวิสัย เมื่อประสูติออกมามีเรือนไม้เล็ก ๆ ติดมือออกมาด้วย จึงได้ชื่อว่า โสณน้อยเรือนงาม เมื่อนางเจริญชันษาได้ ๑๕ ปี โหราทำนายว่านางมีเคราะห์ จะต้องแต่งงานกับคนตาย พระบิดามารดาจึงจำต้องให้นางออกจากเมือง พระอินทร์สงสารจึงแปลงเป็นชีปะขาวมามอบยาวิเศษสำหรับชุบคนตายให้ฟื้นแก่โสณน้อยเรือนงาม โสณน้อยเรือนงามพบนางกุลาอนตายอยู่ในป่าจึงชุบชีวิตนางด้วยยาที่ได้จากชีปะขาว เมื่อนางกุลาฟื้นก็อาสาเป็นข้าคอยติดตามรับใช้โสณน้อยเรือนงาม

เมื่อทั้งสองเดินทางถึงเมืองนพรัตน์ ได้พบเสนาปาวประกาศหาคนช่วยชุบชีวิตพระวิจิตรจินดา โอรสเจ้าเมืองที่ถูกงูกัดสิ้นพระชนม์ โสณน้อยเรือนงามทำพิธีชุบชีวิตพระวิจิตรจินดาได้สำเร็จ แต่ระหว่างทำพิธี พิษงูทำให้นางร้อนรุ่มไปทั้งกาย นางจึงถอดเครื่องทรงลงไปอาบน้ำ นางกุลาฉวยโอกาสขโมยเครื่องทรงมาสวมใส่และอ้างตนเป็นโสณน้อยเรือนงาม

ท้าวกาลศึกและนางประไพ พระบิดามารดาพระวิจิตรจินดายินดีที่พระโอรสฟื้น แต่เมื่อเห็นท่าทีกิริยาของนางกุลาซึ่งอ้างตนเป็นโสณน้อยเรือนงาม ทั้งสองพระองค์ก็รู้สึกสงสัย ทว่าไม่มีทางเลี่ยงคำสัญญาที่ให้ไว้ว่าจะให้พระวิจิตรจินดาอภิเษกกับผู้ที่ชุบชีวิตพระองค์ ส่วนโสณน้อยเรือนงามก็ตกเป็นข้าของนางกุลา

ผีบ้านผีเรือน

คนไทยโบราณมักเชื่อกันว่า บ้านเรือนมีผีประจำอยู่ โดยบางคนก็เชื่อว่า เป็นผีบรรพบุรุษ ปกติผีเรือนมักเป็นผีที่ดี คอยคุ้มครองผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านเรือน และรักษาทรัพย์สมบัติให้ปลอดภัย นิทานเรื่องหนึ่งเล่าว่า ขโมยได้วางแผนจะเข้าไปขโมยของในบ้านหลังหนึ่ง และได้ส่งพรรคพวกเข้าไปเป็นคนใช้ในบ้านนั้นก่อนแล้ว เมื่อได้จังหวะเหมาะ คนที่เข้าไปเป็นคนใช้ก็แอบเอายานอนหลับใส่ปนกับอาหาร ให้เจ้าของบ้านกิน แต่ปรากฏว่า ถึงแม้เจ้าของบ้านจะนอนหลับกันหมดทุกคน ขโมยก็ไม่กล้าเข้าไปในบ้าน เป็นเพราะผีเรือนช่วยคุ้มครอง ทำให้ขโมยซึ่งอยู่นอกบ้าน มองเห็นคนเดินกันพลุกพล่านอยู่ในบ้าน

บ้านเสาไห้

มีต้นตะเคียนต้นหนึ่งมีผีประจำอยู่ ใครจะตัดตะเคียนต้นนี้ก็ตัดไม่ได้ ชายตัดไม้คนหนึ่งจึงได้อ้อนวอนขอไม้จากนางตะเคียน และตกลงกับนางตะเคียนว่า ถ้ายอมให้ตัดไม้ไปทำเสาเอกของบ้านที่กรุงเทพฯ เขาจะเป็นคนพานางไปส่งกรุงเทพฯ ด้วยตนเอง แต่บังเอิญชายคนนั้นถูกฆ่าตายระหว่างทาง ตะเคียนต้นนั้นจึงถูกทิ้งไว้ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ไม่มีใครนำมาเป็นเสาเอกของบ้าน ทำให้นางตะเคียนร้องไห้ด้วยความเสียใจ ตำบลที่เสานั้นถูกทิ้งอยู่และนางตะเคียนร้องไห้ จึงมีผู้เรียกว่า บ้านเสาไห้ ซึ่งย่อมาจากบ้านเสาร้องไห้นั่นเอง

ขึ้นสองตอน

ว่ากันว่าเมื่อปี ๒๕๑๔ จำปารักกันกับบุญหลายมาก แต่พ่อแม่ก็ดกกันเพราะเป็นศัตรูกันเมื่อ ๒๐ ปีก่อน ทั้งสองคนจึงแอบคบกันลับๆ ตลอดมา จนวันหนึ่งจำปีพี่ของจำปา ซึ่งแอบรักบุญหลายอยู่เห็นจำปากับบุญหลายคุยกัน จึงไม่พอใจและนำความไปบอกพ่อแม่ ทำให้พ่อแม่แค้นใจจึงจับจำปาวขซี

เวลาผ่านไปหลายเดือนจำปาก็ก่แอบหนีจากการเป็นซี หนีไปอยู่หมู่บ้านอื่นกับบุญหลาย ฝ่ายจำปีเมื่อทราบ ว่าจำปาหนีไปกับบุญหลาย จึงนำความไปบอกพ่อกับแม่ของบุญหลาย ฝ่ายแม่ของบุญหลายก็ตรอมใจตาย ส่วนพ่อของบุญหลายไม่เชื่อ จึงจับจำปีไปขังไว้ที่บ้านของตนแล้วไปบอกพ่อกับแม่ของจำปีว่าให้ คินบุญหลายให้กับตน แล้ว ตนจะคืนจำปีให้

พ่อของจำปีจึงสร้างมาพูดว่าไม่ได้เอาบุญหลายไป พร้อมกับนำห่อข้าวใส่ยาพิษมาให้พ่อของบุญหลายกิน และเวลาต่อมาพ่อของบุญหลายก็ตาย พ่อแม่ของจำปีก็พาจำปีกลับบ้านแต่ระหว่างทางก็โดนโจรป่าปล้น และฆ่าทั้ง ทั้ง ๓ คน

ส่วนจำปากับบุญหลายก็ครองคู่กันไม่นานก็มีลูกแต่แห้ง จำปาเลยเป็นบ้าสติไม่เต็มวันหนึ่งเห็นมิดในคร้ว จึงถือมาฟันหัวบุญหลายตาย

หินตาหินยาย

นานมาแล้วมีตายายคู่หนึ่ง ชื่อตาเครงและ ยายเรียมเป็นชาวปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เดินทาง โดยเรือใบเพื่อจะไปสู่ขอลูกสาวของตาม่องล่าย จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ให้กับลูกชายชื่อคงโดยมีนายท้ายเรือ คือ นายปราบเพื่อนของลูกชาย ครั้งเรือแล่นมาถึงบริเวณแหลม ละไม เกิดพายุใหญ่ทำให้เรือล่ม สิ้นสอต่อทงหมั่นที่เตรียม มาจมน้ำหายไปจนสิ้น ส่วนญาติสนิทมิตรสหายที่เดินทางมา ร่วมกัน จมน้ำเสียชีวิตกลายเป็นเกาะเล็กเกาะน้อยรายรอบ เกาะสมุยหลาย ๆ คนถูกน้ำพัดไปกลายเป็นหมู่เกาะอ่างทอง

นายกถูกน้ำพัดไปทางหาดเชิงมนเสียชีวิตกลายเป็นเกาะกง ด้านนายปราบนั้นเกาะเรือสำเภากองตัวเองลอยไป ทางอ่าวบ้านดอน จนก่อนจะเข้าอ่าวบ้านดอนเรือสำเภากจมลงจนกลายเป็นเกาะนกเกาะ ส่วนนายปราบนั้น เสียชีวิตกลายเป็นเกาะปราบ อยู่บริเวณอ่าวบ้านดอนนั่นเอง คงเหลือรอดชีวิตแค่ตาเครงและยายเรียม ถูกน้ำทะเล พัดเข้าหาดละไม ทั้งตาและยายเสียใจมาก และกลัวว่าตาม่องล่ายจะคิดว่าเป็นคนไม่รักษาคำพูด จึงพากันกลั่นใจ กระโดดน้ำตาย กลายเป็นหินตาหินยายทุกวันนี้